

§ KANCELARIA PRAWNICZA - JERZY SIWIAK
Ul. Stary Rynek 15/21 85-105 Bydgoszcz
Tel. (0 52) 3222277, 3222674, 3286663; tel. kom. 0 502 393 719
85-950 Bydgoszcz box 509
KREĐYT BANK S.A. O/BYDGOSZCZ 47 1500 1360 1213 6003 5667 0000
e-mail: kancelaria.siwia@wp.pl

Bydgoszcz; 7 października 2008

Trybunał Konstytucyjny w Warszawie
Al.J.CH.Szucha 12A
00-918 Warszawa

Skarżący -

W W

Komornik Sądowy

przy Sądzie Rejonowym

ul.

reprezentowany przez:

radcę prawnego Jerzego Siwiaka

Organ, którego skarga dotyczy

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

SKARGA KONSTYTUCYJNA

W imieniu W W , Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym , którego pełnomocnictwo załączam, wnoszę o:

I) stwierdzenie niekonstytucyjności przepisu art. 49 ust. 1 zdanie drugie oraz art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 24 września 2004 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 236, poz. 2356) o treści „Oplatę ustala się w wysokości odpowiedniej do poniesionych przez komornika wydatków, nakładu jego pracy oraz wartości wyegzekwowanej części świadczenia zgłoszonego do egzekucji.”, „W wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zmniejszyć wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1.”
jako sprzecznego z:

1) art. 2 Konstytucji i wywodzoną z niego zasadą sprawiedliwości społecznej oraz art. 64 ust. 2 Konstytucji i udzielaną w nim ochroną praw majątkowych,

2) art. 2 Konstytucji i określoną w tym przepisie zasadą demokratycznego państwa prawnego i przewidywalności orzeczeń sądowych w zakresie w jakim ustawodawca upoważnia organ stosujący prawo do arbitralnego obniżania opłaty egzekucyjnej bądź jej całkowitą redukcję.

II. Zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty zł tytułem zwrotu kosztów sporządzenia skargi konstytucyjnej.

Uzasadnienie

I. STAN FAKTYCZNY

Skarżący – W W , Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym na wniosek wierzyciela L sp. z o.o. w B przeprowadził przeciwko dłużnikowi R S.A., egzekucję pod sygn.

Wartość egzekwowanego roszczenia sięgała zł. Skarżący komornik ustalił koszty egzekucyjne na kwotę zł, biorąc pod uwagę ograniczenia wynikające z art. 49.1 zd. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Na skutek skargi dłużnika Sąd Rejonowy Wydział I Cywilny postanowieniem z dnia stycznia 2008r. sygn. , zmienił postanowienie skarżącego komornika w ten sposób, iż ustalił koszty egzekucyjne na kwotę zł obniżając je do poziomu 0,044% wartości wyegzekwowanego świadczenia. Skarżący komornik wniósł zażalenie, które postanowieniem Sądu Okręgowego w W Wydział I Cywilny z dnia czerwca 2008r., sygn.

zostało oddalone. Postanowienie Sądu Okręgowego zostało skarżącemu komornikowi doręczone dnia 14 lipca 2008r., od którego zaczął biec trzymiesięczny termin na wniesienie niniejszej skargi konstytucyjnej.

Dowód:

- postanowienie Sądu Rejonowego Wydział I Cywilny z dnia stycznia 2008r. sygn.
- postanowienie Sądu Okręgowego w W z dnia czerwca 2008r.; sygn.

Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy obniżając opłatę egzekucyjną zastosowały art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, w brzmieniu obowiązującym

do dnia 27 grudnia 2007r. stosując art. 15 ustawy z dnia 24 maja 2007r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 112, poz.769).

II. TREŚĆ PODDANEGO KONTROLI PRZEPISU

Obniżając opłatę egzekucyjną Sąd Rejonowy i Okręgowy zastosowały art. 49 ust. 1 zdanie drugie oraz art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 24 września 2004 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 236, poz. 2356) o treści *„Opłatę ustala się w wysokości odpowiedniej do poniesionych przez komornika wydatków, nakładu jego pracy oraz wartości wyegzekwowanej części świadczenia zgłoszonego do egzekucji.”* oraz *„W wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zmniejszyć wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1.”*

III. DOPUSZCZALNOŚĆ KONTROLI DEROGOWANEJ NORMY

Poddane kontroli przepisy art. 49 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji zostały zmienione ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 112, poz. 769).

Powyższa okoliczność nie stoi na przeszkodzie orzekania co do konstytucyjności zaskarżonego przepisu po myśli art. 39 ust. 1 i art. 39 ust. 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym. Zgodnie z utrwaloną linią orzeczniczą Trybunału Konstytucyjnego derogacja przepisu lub jego zmiana nie wyłącza spod kontroli Trybunału przepisu, jeśli stanowi on nadal podstawę do rozstrzygnięcia o prawach i obowiązkach strony. Trybunał Konstytucyjny w licznych wcześniejszych orzeczeniach podtrzymuje stanowisko, zgodnie z którym przepis obowiązuje w systemie prawa, dopóki na jego podstawie są lub mogą być podejmowane indywidualne akty stosowania prawa, zaś utrata mocy obowiązującej jako przesłanka umorzenia postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym następuje dopiero wówczas, gdy przepis ten nie może być stosowany do jakiegokolwiek sytuacji faktycznej (*wyrok z 31 stycznia 2001 r., sygn. P. 4/99, OTK ZU Nr 1/2000, s. 57*).

W dotychczasowym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wypowiadał pogląd, iż formalne uchylenie lub zmiana przepisu nie zawsze oznacza utratę mocy obowiązującej wyrażonych w nim norm prawnych – w szczególności w tym sensie, że za przepis zachowujący moc obowiązującą należy uznawać taki przepis, który wprawdzie został formalnie derogowany, ale nadal ma zastosowanie do ustalania skutków zdarzeń zaistniałych w czasie, w którym ten przepis obowiązywał (postanowienie z dnia 28 listopada 2001 r.; sygn. SK 5/01).

Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie posługuje się często koncepcją tzw. przedłużonego działania (obowiązywania) uchylonego przepisu prawa. Najpełniej wyraził ją w uchwale z dnia 16 kwietnia 1996 r. sygn. W 15/95 (OTK ZU 1996/2 poz. 13), stwierdzając, że formalne uchylenie lub zmiana przepisu nie zawsze oznacza utratę mocy obowiązującej wyrażonych w nim norm prawnych. Za przepis zachowujący moc obowiązującą należy uznać taki, który wprawdzie został formalnie derogowany, ale nadal ma zastosowanie do ustalenia skutków zdarzeń zaistniałych w czasie, w którym ten przepis obowiązywał.

IV. DOPUSZCZALNOŚĆ SKARGI KONSTYTUCYJNEJ

Skarżącemu postanowienie Sądu Okręgowego w W z dnia czerwca 2008r., sygn. , wraz z uzasadnieniem doręczono dnia 14 lipca 2007r. Orzeczenie to jest prawomocne. Stąd, po myśli art. 46 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym skarżącemu przysługuje środek prawny w postaci skargi konstytucyjnej w otwartym dla skarżącego terminie.

Skarżący zwraca uwagę, iż Trybunał Konstytucyjny w sprawie sygn. akt P 18/05, rozpoznał wniosek Sądu Okręgowego w Tarnowie o zbadanie czy art. 49 ust. 1 zdanie drugie i szóste oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 24 września 2004 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 36, poz. 2356), jest zgodny z art. 2 Konstytucji. W wyroku z dnia 8 maja 2006 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż ww. przepisy są zgodne z art. 2 Konstytucji. Upřednie wydanie wyroku przez Trybunał Konstytucyjny nie stoi na przeszkodzie rozpoznaniu niniejszej skargi, bowiem w niniejszej skardze zarzuca się niezgodność z Konstytucją w zakresie szerszym niż w sprawie P 18/05, gdzie

wniosek o zbadanie konstytucyjności ograniczono jedynie do art. 2 Konstytucji. W niniejszej skardze skarżący podnosi niezgodność przepisów ustawy o komornikach sądowych i egzekucji z:

- 1) art. 2 Konstytucji i wywodzoną z niego zasadą sprawiedliwości społecznej oraz art. 64 ust. 2 Konstytucji i udzielaną w nim ochroną praw majątkowych,
- 2) art. 2 Konstytucji i określoną w tym przepisie zasadą demokratycznego państwa prawnego, w szczególności w zakresie w jakim ustawodawca upoważnia organ stosujący prawo do arbitralnego obniżania opłaty egzekucyjnej bądź jej całkowitą redukcję.

Sąd Okręgowy w Tarnowie wątpliwości co do zgodności przepisów ustawy z Konstytucją ograniczył do art. 2 Konstytucji i wywodzoną z niego zasadą przyzwoitej legislacji i zasadą dostatecznej określoności przepisów prawnych.

V. UZASADNIENIE ZARZUTÓW

Zarzut naruszenia art. 2 Konstytucji tj. zasady sprawiedliwości społecznej oraz art. 64 ust. 2 Konstytucji tj. ochrony praw majątkowych.

Na gruncie art. 2 Konstytucji prawo do sprawiedliwego traktowania podlega szczególnej ochronie. Państwo ma obowiązek stać na straży sprawiedliwości społecznej poprzez zaniechanie stanowienia przepisów prawa, które stałyby w sprzeczności lub godziłyby w tę zasadę (wyrok z 24 kwietnia 2002 r., P 5/01). Jednostka ma prawo oczekiwać od ustawodawcy ochrony jej praw majątkowych, w tym również ochrony wynagrodzenia za wykonaną pracę.

Nie może uchodzić uwagi, iż sądy korzystające z uprawnień określonych w art. 49 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, obniżając opłatę egzekucyjną obniżają wynagrodzenie należne komornikowi za pełnione przez niego obowiązki. Jak wynika z załączonych do skargi orzeczeń sądów , wynagrodzenie komornika zostało przez sąd zredukowane do stawek minimalnych określonych w ustawie. Oczywiście ustawodawca może wyposażyć sąd (lub inny organ państwowy) w uprawnienie do zwalniania dłużników z pewnych danin publicznych lub opłat. Jednakże, jeśli chodzi o zwolnienie jednostki z opłaty należnej na rzecz

innej jednostki, ustawodawca winien przewidzieć system rekompensaty ze strony Skarbu Państwa. Dla przykładu, ustanawiając w postępowaniu sądowym i sądowno-administracyjnym dla strony pełnomocnika z urzędu (adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego), sąd nie pozbawia pełnomocnika należnego mu wynagrodzenia, lecz jego koszty przejmuje na siebie Skarb Państwa. Podobnie przy zwolnieniu z opłaty notarialnej, koszty przejmuje na siebie Skarb Państwa. Tak więc, zawsze gdy ustawodawca zwalnia jednostkę z kosztów kosztem drugiej strony, winien tej ostatniej zrekompensować to świadczeniem wypłacanym z innego źródła.

Skarżący podnosi, iż załączonymi orzeczeniami sądów zostały naruszone jego prawa majątkowe tj. prawo do wynagrodzenia za wykonane czynności egzekucyjne. Nie budzi wątpliwości, iż komornik jako organ egzekucyjny jest uprawniony do żądania zwrotu kosztów prowadzonej na wniosek wierzyciela egzekucji oraz może oczekiwać godziwego wynagrodzenia. Wynagrodzenie to jest ustalone ustawowo w sposób ryczałtowy, zaś komornik wszczynający egzekucję może przewidywać i liczyć na otrzymanie ustalonego w ustawie wynagrodzenia. Ustalając koszty egzekucyjne na poziomie   zł Sądy uszczupliły wynagrodzenie komornika o kwotę   zł i w takim zakresie jego prawa majątkowe zostały naruszone.

Zarzut naruszenia art. 2 Konstytucji i wywodzonej z niego zasady przewidywalności orzeczeń sądowych oraz sprawiedliwości społecznej poprzez dopuszczenie do arbitralnego stosowania prawa przez sądy

Za niedopuszczalne trzeba uznać funkcjonowanie w systemie prawnym przepisu, który daje organom państwa zbyt dużą swobodę, prowadząc do zupełnej dowolności rozstrzygnięć (wyrok z 17 maja 2006 r., K 33/05). Brak kryteriów i wysokości obniżenia wynagrodzenia komornika, stworzyło dla sądów, organów stosujących prawo, zbyt dużą swobodę, a nawet dowolność interpretacji, przez co sąd stosując nieostre uprawnienie wciela się niejako w ustawodawcę. Jaskrawym tego przejawem jest redukcja opłaty egzekucyjnej do 0,044% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jak miało to miejsce w sprawie, której skarga dotyczy. Jak na to zwrócił już uwagę w swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny, użycie zwrotu nieostrego wymaga istnienia szczególnych gwarancji

proceduralnych, zapewniających przejrzystość i ocenność praktyki wypełniania nieostrego zwrotu konkretną treścią przez organ decydujący o jego wypełnieniu (wyrok TK z 16 stycznia 2006 r., SK 30/05 i z 23 marca 2006 r., K 4/06). W praktyce gwarancje proceduralne nie zostały zachowane, skoro za wykonane czynności egzekucyjne przyznano komornikowi 0,044% wartości egzekwowanego świadczenia.

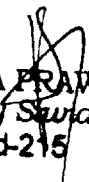
Właśnie arbitralność decyzji podejmowanych przez sądy w przedmiocie opłaty egzekucyjnej była przyczyną zmiany art. 49 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 27 czerwca 2007 r.). Jak czytamy w uzasadnieniu projektu rządowego nowelizacji ustawy (druk sejmowy 1287):

„Obecny kształt przepisów art. 49 ustawy jest wynikiem ostatniej nowelizacji ustawy z dnia 24 września 2004 r., a konkretnie poprawek zgłoszonych przez Senat. Intencją ustawodawcy było zmniejszenie obciążenia kosztami egzekucyjnymi dłużników realizujących ważne zadania publiczne oraz dostosowanie wysokości opłat egzekucyjnych do nakładu pracy komornika. W efekcie jednak uchwalono przepisy, które nie odpowiadają zasadom sztuki legislacyjnej, i przez to mogą zostać uznane za sprzeczne z Konstytucją RP. W ust. 1 w dwóch kolejnych zdaniach zawarto normy, które są ze sobą sprzeczne. Według zdania pierwszego opłata egzekucyjna jest stała i wynosi 15% wartości egzekwowanego świadczenia. Ze zdania drugiego wynika natomiast, że wysokość opłaty egzekucyjnej komornik ustala w przedziale wartości od 0 do 15% wartości egzekwowanego świadczenia. Zdanie pierwsze jest ponadto sprzeczne z innymi regulacjami zawartymi w tym samym rozdziale ustawy, zgodnie z którymi opłaty nalicza się od wartości wyegzekwowanego świadczenia, proporcjonalnie do pobranych z majątku dłużnika kwot. Z kolei w ust. 2 nie uregulowano kwestii dotyczących legitymacji do wystąpienia z wnioskiem o obniżenie opłaty egzekucyjnej oraz trybu i terminu jego złożenia.”

Skoro, ze względu na widoczną niekonstytucyjność przepisów ustawy, rząd uznał za konieczne wystąpienie z inicjatywą ustawodawczą, a ustawodawca przedmiotowej zmiany dokonał, to oznacza, iż w kołach rządowych i parlamentarnych pozostaje przekonanie o sprzeczności poddanych kontroli przepisów z normami konstytucyjnymi.

Komornik wszczynający egzekucję przeciwko dłużnikowi, biorąc pod uwagę praktykę orzecniczą sądów nie może liczyć na zwrot wydatków i uzyskanie stosownego wynagrodzenia. Zaskarżonym przepisem ustawodawca upoważnił sąd do dyskrejonalnego i nieograniczonego ingerowania w wynagrodzenie należne komornikowi. Sąd na podstawie zaskarżonego przepisu może przyznać wynagrodzenie od 0% do 15% wyegzekwowanego świadczenia. Całkowita dowolność w ustalaniu wynagrodzenia pozbawia komornika możliwości przewidywania przychodów i planowania wydatków. Ustalenie przez sądy opłaty egzekucyjnej na poziomie zł uderza w podstawy egzystencji komornika, bowiem w takich warunkach nie sposób planować przychodów i wydatków. Nawet po skutecznie przeprowadzonej egzekucji, komornik nie ma możliwości przewidywania uzyskiwanych z prowadzonej działalności przychodów.

Wobec powyższego, wnoszę stwierdzenie niekonstytucyjności poddanych kontroli przepisów, jak w petitum.

RADCA PRAWNY
Jerzy Świąk
Bd-215

Załączniki:

1. Odpisy skargi (4szt.).
2. 5 egz. odpisów pełnomocnictwa do złożenia skargi konstytucyjnej,
3. opłata skarbową od pełnomocnictwa,
4. 5 szt. odpisów postanowienia Sądu Rejonowego Wydział I Cywilny z dnia stycznia 2008r. sygn.
5. 5 egz. odpisów postanowienia Sądu Okręgowego w W Wydział I Cywilny z dnia czerwca 2008r.; sygn.